

Mgr., Mgr. Miroslav Horák, FHS UK

Posudek vedoucího práce

Kollárová, Soňa *Hľadajte sa medzi ľuďmi. Prípadová štúdia: Predstava ľudového liečiteľstva v očiach obyvateľov severo-východného Slovenska-okres Svidník*. Praha: FHS UK, 2009 (diplomová práce na Katedře obecné antropologie).

Bc. Soňa Kollárová se ve své diplomové práci vrací do míst svého původu a na základě výborné znalosti areálu a jazykové vybavenosti studuje léčitelkou praxi na slovensko-polském pohraničí (okres Svidník).

Základ jejího textu tvoří tříměsíční terénní výzkum v obcích Svidník, Kružlová a Svidnička, realizace semi-strukturovaných rozhovorů s lidovými léčiteli (lépe řečeno léčitelkami), jejich obsahová analýza a interpretace.

Soustřeďuje se přitom jak na iniciaci, diagnostiku chorob a průběh léčebných rituálů, tak na fenomén iracionality přítomný ve většině terapeutických úkonů, které léčitelky provádějí. Studuje téma z interdisciplinárního hlediska a snaží se vysvětlit, jak je možné, že tradiční magické praktiky léčitelů přežívají pod nátlakem biomedicíny a materialisticko-mechanistického chápání dnešní společnosti. Její práce je nejen rozsáhlou farmakopéou regionu, nýbrž současně přehledem lidských představ o rostlinách a remediích z nich připravovaných.

Podobně jako v jiných léčitelských tradicích i zde se setkáváme se sociálním konceptem nemoci, vyvolané magickými příčinami, holistickým chápáním problematiky zdraví a prevencí, na niž léčitelé rovněž nepozapomínají.

Výklad léčebných úkonů, které provádějí, je pochopitelně problematický, neboť jejich podstata je zcela mimo rámec racionálního uvažování. Nepřekvapí však, že jejich báze je identická s procedurami prováděnými v jiných kulturách (např. vyhánění či přenášení choroby se vyskytuje rovněž v lidovém léčitelství peruánské Amazonie).

Klíčové je vysvětlení práce s energií, jemuž se studentka věnuje v závěrečných kapitolách diplomové práce. Vychází sice z psychotroniky a teorie biopole, nerozvádí však dostatečně, jak s ní léčitelky nakládají. Na tomto místě je znát, že její znalost tématu je pouze vnější, teoretická.

Pro dostatečné zodpovězení vstupní hypotézy bych doporučil zmenšit deskriptivní části textu a soustředit větší pozornost na výklad verbální magie, zahrnující invokaci přírodních sil a orace, systém víry a náboženský synkretismus.

Léčitelství má velmi blízko k poezii a jistě by byl přínosný i lingvistický rozbor materiálu, který autorka během svého výzkumu nashromáždila.

Přes veškeré připomínky však musím konstatovat, že diplomová práce Soňi Kollárové, první komplexní text o léčitelství na slovensko-polském pohraničí, splňuje veškerá nutná kritéria a doporučuji ji k obhajobě s hodnocením *výborně* a **17 kreditními body**.

V Tarapotu, Peru, 13. 9. 2009.

Miroslav Horák